

„Požehnaný, kdo přichází ve jménu Hospodina!“

Texty na tento týden

Ž 23; J 10,11–15; Ž 22; Ž 89,28–33; Ko 1,16; Ž 2; Žd 7,20–28

Základní verš

„Kámen, jež zavrhl stavitelé, stal se kamenem úhelným. Stalo se tak skrze Hospodina, tento div se udál před našimi zraky.“ (Ž 118,22.23)

Žalmy vydávají svědectví o Kristu a jeho službě. Můžeme v nich vidět téměř všechny aspekty jeho díla v plánu spasení. Různými způsoby zobrazují a předpovídají Kristův život – a často se tak děje s pozoruhodnou přesností.

Mezi důležitá témata biblických žalmů patří: Kristovo božství a synovství, jeho poslušnost a horlivost pro Boží chrám. V žalmech poznáváme, že on je ten dobrý Pastýř. A čteme i o zradě, jeho utrpení, nezlomených kostech, smrti, vzkříšení, nanebevstoupení, kněžství a kralování. V žalmech najdeme vše, co bylo o Kristu předpovězeno mnoho staletí předtím, než se narodil v těle.

I to je důvod, proč se Ježíš často odvolával na texty žalmů – například když mluvil o své službě nebo když diskutoval s učedníky na cestě do Emauz (L 24,44). Chtěl, aby v žalmech našli důkaz o tom, kým byl.

Mezi žalmy, které obsahují typologické naplnění v Kristu, patří Ž 24; 45; 72 a 101 (ideální Král a Soudce), 88 a 102 (modlitby trpícího Božího služebníka).

Ve všech žalmech, v nářku žalmistů, v jejich díkůvzdání, chválách i ve volání po spravedlnosti a vysvobození můžeme slyšet ozvěny Kristovy modlitby za záchranu světa.

Osnova lekce

Tématem této lekce je symbolika a typologické obrazy z Knihy žalmů, které čtenářům po staletí nastiňovaly povahu a dílo zaslíbeného a očekávaného Mesiáše.

- Ž 23: Božský pastýř (neděle)
- Ž 22: Trpící Mesiáš (pondělí)
- Ž 132: Zaslíbený potomek Davida (úterý)
- Ž 110: Věčný král (středa)
- Ž 110: Nejlepší kněz (čtvrtek)

BOŽSKÝ PASTÝŘ

¹Davidův. Hospodin je můj pastýř, nebudu mít nedostatek. ²Dopřává mi odpočívát na travnatých nivách, vodí mě na klidná místa u vod, ³naživu mě udržuje, stezkou spravedlnosti mě vede pro své jméno. ⁴I když půjdu roklí šeré smrti, nebudu se bát ničeho zlého, vždyť se mnou jsí ty. Tvoje berla a tvá hůl mě potěšují. ⁵Prostíráš mi stůl před zraky protivníků, hlavu mi olejem potíráš, kalich mi po okraj plníš. ⁶Ano, dobrota a milosrdenství provázet mě budou všemi dny mého žití. Do Hospodinova domu se budu vracet do nejdelších časů. (Ž 23)

Osobní studium

Přečti si Ž 23; Ž 28,9; Ž 80,2; Ž 78,52.53; Ž 79,13 a Ž 100,3. Jak je v těchto textech zobrazen vztah mezi Hospodinem a jeho lidem?

Obraz Hospodina jako pastýře a Božího lidu jako ovcí na jeho pastvě zdůrazňuje Boží vedení a trvalou péči o jeho lid a také závislost lidí na Bohu, který jediný může naplnit všechny jejich potřeby. Obraz vyjadřuje blízkost mezi Bohem a jeho lidem, protože pastýři žili se svými stády a starali se o každou ovci zvlášť. Obrazy pastýře zdůrazňují, že Bůh je vlastníkem svého stáda. Toto vlastnictví je zaručeno dvěma silnými pouty: stvořením (Ž 95,6.7; Ž 100,3) a smlouvou (Ž 28,9; Žd 13,20).

Obraz božského Pastýře, který vede Josefa jako ovce (Ž 80,2), zřejmě připomíná Jákobovo požehnaní Josefovi. Toto požehnaní zobrazuje Boha jako Pastýře Izraele a odvolává se na toto velké zaslíbení a požehnaní (Gn 49,24).

Králové byli považováni za pastýře svého lidu (2S 5,2). Tento titul si však skutečně zaslouží pouze Bůh, protože většina lid-

ských králů nesplnila požadavky kladené na pastýře. Pouze Ježíš projevils bezvýhradnou péči o svůj lid, a proto sám o sobě říká: „Já jsem dobrý pastýř.“

Co o sobě jako „dobrém pastýři“ říká Ježíš v J 10,11–15?

Důvěrné pouto mezi božským Pastýřem a jeho stádem poznáváme v tom, že stádo neomylně zná Pastýřův hlas (J 10,4.27). Dnes mohou pastýři na Blízkém východě roztřídit promíchaná stáda pouhým zavoláním na své ovce. Ty rozpoznají a následují hlas svého pastýře.

Boží stádo občas trpí různým trápením a soužením. To lidé někdy vnímají jako znamení, že je s nimi Bůh nespokojen a opustil je. Dobrý pastýř však nikdy nepouští své ovečky, ani ty zatoulané. Naopak, hledá je, aby je zachránil. Toto je důležité a silné obraz Božího vztahu k lidem. Bůh je Pastýř ochotný zemřít za své ovce (J 10,11.15) a paradoxně se v jejich prospěch stát obětním beránkem (J 1,29). Ježíš také připomněl, že má ovce i v jiných ovčincích. I ty povolá a sjednotí do jednoho stáda (J 10,16).

Aplikace

Jak tvůj každodenní život ovlivňuje skutečnost, že Ježíš je náš dobrý Pastýř?

TRPÍCÍ MESIÁŠ

²Bože můj, Bože můj, proč jsi mě opustil? Daleko spása má, ač o pomoc volám. ³Bože můj, volám ve dne, a neodpovídáš, nemohu se ztišit ani v noci. [...] ⁷Já však jsem červ a ne člověk, potupa lidství, povrhel lidu. [...] ¹⁶Jako střep vyschla má síla, jazyk mi přisedl k patru. Vrháš mě do prachu smrti! ¹⁷Smečka psů mě kruhem svírá, zlovolná tlupa mě obkličuje; sápu se jako lev na mé ruce a nohy, ¹⁸mohu si spočítat všechny své kosti. Pasou se na mně svým zrakem. ¹⁹Dělí se o mé roucho, losují o můj oděv. (Ž 22,2.3.7.16–19)

²²Kámen, jež zavrhl stavitel, stal se kamenem úhelným. ²³Stalo se tak skrze Hospodina, tento div se udál před našimi zraky. (Ž 118,22.23)

Osobní studium

Přečti si Ž 22 a Ž 118,22. Jak se k Mesiáši chovali ti, které přišel zachránit?

Mnohé žalmy vyjadřují mučivé pocity úplné opuštěnosti trpícího Mesiáše (například Ž 42; Ž 88 a Ž 102). Ž 22 je přímým mesiášským proctvím, protože mnohé detaily v tomto žalmu nelze historicky spojovat s králem Davidem, ale dokonale odpovídají okolnostem Kristovy smrti. Vždyť Ježíš se dokonce na kříži modlil slovy Ž 22,2 (Mt 27,46).

Nekonečnou bolest Kristova odloučení od Otce, způsobeného tím, že nesl hříchy celého světa, lze vysvětlit jen jejich vzájemnou blízkostí a jednotou (J 1,1.2; J 10,30). Ale ani hloubka nepochopitelného utrpení nedokázala narušit vztah jednoty mezi Otcem a Synem. Ve své úplné opuštěnosti se Kristus bezpodmínečně svěřuje Otcovi. A to i přes nesmírnou hloubku zoufalství, kterému čelil.

„Kristus jako náš zástupce a naše útočiště nesl nepravosti nás všech. Byl považován za přestupníka, aby nás mohl vykoupit a zachránit před odsouzením podle zákona. Dolehla na něho tíha viny všech Adamových potomků. Boží hněv namířený proti hříchu, hrozivý

projev Otcovy nelibosti nad přestupováním zákona, Syna děsil.“ (DA 753; TV 483,484)

Hrozivé obrazy zvířat v tomto žalmu – silných býků, lvů a psů – zdůrazňují lidskou krutost a nepřátelství, s nimiž se Kristus setkal především v posledních hodinách svého života. A naopak, Kristus byl ve své bezbrannosti přirovnán k bezvýznamnému a bezmocnému červovi. Ž 22 s úžasnou přesností vyjadřuje jedovaté poznámky davu, který Ježíše zesměšňoval stejnými slovy, jakými se Kristus obracel ke svému Otcovi (Ž 22,2.9; Mt 27,43). Zmiňuje dokonce i vojáky, kteří si dělili Ježíšovo roucho (Ž 22,19; Mt 27,35). Lidé tehdy ještě netušili, že „červ“ (Ž 22,7), kterého se snažili zničit a zasať do země, se jednou stane hlavním, „úhelným kamenem“ chrámu a bude tvořit jeho základ (Ž 118,22).

Mesiáš se však po svém vzkříšení stal zdrojem spásy pro Boží lid (Mt 21,42; Sk 4,10–12). Kristus trpěl odmítnutím od lidí, ale Bůh oslavil svého Syna tím, že ze zavrženého kamene učinil „živý kámen“, který se stal „úhelným kamenem“ Božího duchovního chrámu (Ef 2,20–22; 1Pt 2,4–8). Pro ty, kteří odmítnou tento kámen, Boží prostředek našeho spasení, se stane důvodem jejich odsouzení (Iz 8,14; Mt 21,44).

Aplikace

Ježíš na kříži zaplatil za každý hřích, kterého jsme se dopustili. Jak by měla skutečnost, že za nás trpěl, ovlivnit náš život? Proč by nám to mělo pomáhat vnímat hřích jako něco opravdu odporného?

NAVŽDY VĚRNÝ SVĚ SMLOUVĚ

¹⁰Pro Davida, svého služebníka, neodmítej svého pomazaného. ¹¹Hospodin přísahal Davidovi na svou věrnost – nevezme to nazpět: „Toho, jenž vzejde z tvých beder, dosadím po tobě na trůn.

¹²Dodrží-li tvoji synové mou smlouvu i toto mé svědectví, jemuž je budu učit, navždy budou též jejich synové sedat na tvém trůnu.“ (Ž 132,10–12)

Osobní studium

Co je podle těchto textů podstatou Boží smlouvy s Davidem? Co tuto smlouvu ohrozilo?

Ž 89,28–33.39–47

Ž 132,10–12

Smlouva s Davidem obsahuje Boží zaslíbení věčné podpory davidovské linie a prosperity Božího lidu (2S 7,5–16; Ž 89,2–5.20–38; Ž 132,12–18). Trvalost této smlouvy vycházela z Boží přísahy a z královny věrnosti Bohu. Avšak ani oddaní králové, jako například David, nebyli vždy věrni Hospodinu. Ž 89 je žalozpěvem nad krutou realitou, která naznačuje, že slavná zaslíbení smlouvy s Davidem byla ztracena. Je Izrael beznadějně opuštěn Bohem? Odpověď je samozřejmě ne!

Boží hněv je projevem jeho soudu (Ž 38,2; Ž 74,1), avšak netrvá věčně. Když totiž lidé činí pokání, věčná Boží láska jim odpouští. Dokud však zůstávají v hříchu, Bůh nemůže být spokojen. Lidé cítí trpké důsledky své neposlušnosti a uvědomují si závažnost svých hříchů (Ž 89,39–47). Přesto se ptají: „Do kdy ještě?“ Doufají, že Boží hněv je dočasný a pomine (Ž 89,47). Obnovená

naděje pramení z nového ujištění, že Bůh ve své věrnosti „pamatuje“ na svou milost (Ž 89,48.51).

Lidé selhali v plnění svého závazku, který jim vyplýval ze smlouvy s Bohem. Přesto se mohli spolehnout na zaslíbení neměnných záměrů, které s nimi Bůh měl prostřednictvím Mesiáše. Kristus totiž ztělesňuje veškerou spravedlnost a spásu Izraele a celého světa. Bůh tedy nakonec zvítězí a jeho království bude stát navěky. Bude to však jen a jen díky Ježíši, a ne pro jakékoli zásluhy Božího lidu.

Ježíš Kristus je Syn Davidův a Mesiáš (Mt 1,1; Žd 1,8). Apoštol Pavel o něm mluví jako o „prvorozeném všeho stvoření“ (Ko 1,15). V Pavlově argumentaci zaznívá text Ž 89,28. David, který je předobrazem Krista, je v tomto verši představen jako Boží prvorozený: „já ho učiním prvorozeným, nejvyšším nad králi země“.

Je jasné, že titul „prvorozený“ nevyjadřuje Davidův biologický stav, protože David byl osmým dítětem svých rodičů (1S 16,10.11). Podobně je to i s Ježíšem. Titul „prvorozený“ znamená jeho zvláštní vážnost a autoritu (Ko 1,16.20–22). Když Bůh vzkřísil Ježíše z mrtvých, učinil ho nejvyšším Králem nad celým světem (Sk 2,30.31).

Aplikace

Co říká text Ko 1,16.20–22 o tom, kdo byl Ježíš a co pro nás udělal? Jaké zaslíbení z toho pro nás vyplývá?

VĚČNÝ KRÁL

¹Davidův, žalm. Výrok Hospodinův mému pánu: „Zasedni po mé pravici, já ti položím tvé nepřátele za podnoží k nohám.“ ²Hospodin vztáhne žezlo tvé moci ze Sijónu. Panuj uprostřed svých nepřátel! ³Tvůj lid přijde dobrovolně v den, kdy pohotovost svoláš; v nádeře svatyně jak rosa z lůna úsvitu se objeví tvé mužstvo. (Ž 110,1–3)

Osobní studium

Co říkají tyto texty o Kristu jako Králi?

Ž 2

Ž 110,1–3

Ž 89,5.14–18

Ž 110,5.6

Při korunovaci Mesiáše se Hospodin představuje jako jeho Otec. Proto je i Kristus účastníkem smluvního vztahu s lidmi (Ž 2,7; Ž 89,27–29). Žalmista označuje budoucí Kristovo vzkříšení a vyvýšení za začátek nové, věčné smlouvy a Kristova královského kněžství (Sk 13,33–39; Žd 1,5; Žd 5,5).

Mesiáš sedí po Boží pravici jako ten, kdo má výjimečnou a s nikým nesrovnatelnou čest a autoritu (Ž 110,1; Sk 7,55.56). „Navíc jednota mezi Hospodinem a ‚pomazaným‘ (Mesiášem) dokonce naznačuje záměr ztotožnit tohoto davidovského Mesiáše se samotným Hospodinem. [...] Jestliže ten, kdo sedí po pravici, je Hospodin, pak Hospodin je zároveň Mesiáš, protože o něm je také řečeno, že je po pravici [viz Ž 110,1.5].“ (DOUKHAN, Jacques. *On the Way to Emmaus*. Clarksville, MD: Lederer Books, 2012, s. 26.27)

Kristus nakonec zcela zvítězí nad svými nepřáteli. Udělat si z nepřátel „podnožku“ je obraz, který odráží zvyk starověkých králů Blízkého východu šlápnout na šiji poražených nepřátel, aby tak demonstrovali svou naprostou nadvládu nad nimi.

Kristova hůl zde není nástrojem teroru a nemá vzbuzovat hrůzu (Ž 2,9; Ž 110,2). Hůl („berlu“) původně považovali kmenoví náčelníci za symbol kmene (Nu 17,16–25). Kristova hůl pochází ze Sijónu, protože on zastupuje lid Sijónu. Jeho hůl je symbolem Božího soudu, který ukončuje vládu zla a představuje Kristovu vládu (Zj 2,27; Zj 12,5). Dokonce i bezbožní králové mají možnost činit pokání a podřídit se Mesiáši (Ž 2,10–12).

Důležité názorné zobrazení Kristova konečného vítězství se nachází v předadventní scéně v Danielovi 7. kapitole. Tato scéna ukazuje, že po vynesení rozsudku ve prospěch „svatých Nejvyššího“ (Da 7,22) je ustanoveno Boží království a toto „království bude věčné“ (Da 7,27). Díky kříži věříme, že se toto zaslíbení jistě splní.

Kristovo požehnání je zaslíbeno všem, kdo důvěřují nebeskému Králi. A Boží lid se nakonec bude radovat z Mesiášovy svrchované, věčné a spravedlivé vlády (Ž 2,12; Ž 89,16–18).

Aplikace

Je potěšující vědět, že dobro nakonec zvítězí nad zlem, bude nastolena spravedlnost a navždy bude poraženo utrpení, bolest a smrt. Jak může být pro nás tato pravda útěchou nyní, když až příliš často vidíme, že se zlu a nespravedlnosti v tomto světě daří?

KNĚZ NAVĚKY PODLE MALKÍSEDEKOVA ŘÁDU

“Hospodin přísahal a nebude želet: Ty jsi kněz navěky podle Malkisedekova řádu. ⁵Panovník ti bude po pravici, rozdrťí v den svého hněvu nepřátelské krále. ⁶Bude soudit pronárody – plno mrtvol všude –, on rozdrťí hlavu velké země. ⁷Cestou z potoka pít bude, proto vztyčí hlavu. (Ž 110,4–7)

Osobní studium

Uvažuj o úvodním textu (Ž 110,4–7). V čem je Kristovo kněžství jedinečné? V čem nás Kristovo nebeské kněžství naplňuje nadějí?

Bůh ustanovuje Mesiáše králem navěky (Ž 110,1–3) a nejvyšším knězem podle Malkisedekova řádu (Ž 110,4–7). Hospodin zapečetuje své slovo slavnostním zaslíbením a přísahou (Žd 6,17.18). Boží přísaha, že nám dá dokonalého kněze, je dokladem jeho milosti. Lidské hříchy i otevřená vzpoura neustále dávají Bohu důvody, aby svůj lid opustil. Boží přísaha je však neměnná a zaručuje Boží milost u soudu, bude-li jeho lid činit pokání (Ex 32,14; Ž 106,45).

Boží přísaha přináší do smlouvy s lidmi nový prvek prohlášením, že Král – Mesiáš je zároveň knězem (Ž 110,4). Izraelští králové nikdy nemohli působit jako levitští kněží (Nu 8,19; 2Pa 26,16–21). Když Písmo mluví o tom, že králové nebo lid přináší oběti, znamená to, že tyto oběti přinesli před kněze a až ti je obětovali Bohu. Ž 110 odlišuje Krále – Mesiáše od ostatních izraelských králů a kněží. Kristovo věčné kněžství pochází od Malkisedeka, který byl králem Šálemu (Jeruzaléma) a zároveň „knězem Boha nejvyššího“ (Gn 14,18–20).

Starý zákon nemluví o žádném jiném izraelském králi (dokonce ani o Davidovi), že by byl knězem podle Malkisedekova řádu. Jedinou výjimkou je Ž 110. Je zřejmé, že tento žalm mluví o králi – knězi, který měl v dějinách Izraele mimořádné postavení.

Přečti si Žd 7,20–28. Jaké jsou důsledky toho, že Kristus je velekněz?

Jako Božský Král a kněz navěky je Kristus nadřazen všem lidským kněžím a králům. Písmo říká, že v tom spočívá naše naděje. Kristus potvrzuje „lepší“ smlouvu, která je založena na Boží přísaze, ne na lidských slibech. Kristus slouží v nebeské svatyni. Jeho kněžství není ovlivněno hříchem ani smrtí, jak je tomu u lidských kněží, a proto se může za svůj lid navěky přimlouvat a přinést mu věčné spasení. Smírné dílo Krista jako dokonalého a soucitného kněze dává lidem trvalou jistotu, že budou přebývat v přítomnosti samotného Boha (Žd 6,19.20). Kristovo královské kněžství skončuje s vládou zla nejen v srdcích lidí, ale i ve světě. Dodrží zaslíbení ze Ž 2, že každý národ a vládce bude podroben královskému soudu Ježíše Krista (Ž 2,6–9; Ž 110,1.2.5.6). Ježíš jako úžasný Král a kněz si nárokuje naši úplnou důvěru a poslušnost.

Aplikace

Co pro tebe znamená skutečnost, že Ježíš je nejen Vládcem celého světa, ale je také naším knězem a dává nám odpuštění?

PODNĚTY K ZAMYŠLENÍ

Přečtěte si 1. kapitolu „Největší dar lidstvu“ z knihy *Touha věků* (DA 19–26; TV 9–14).

Žalmy jsou Kristovými modlitbami, modlitbami o Kristu a také modlitbami ke Kristu. Odhalují jedinečné zjevení Kristovy osoby a vykupitelské služby toho, kterého Písmo označuje slovy „Bůh s námi“ (Mt 1,23). Ježíš je „Bůh s námi“ v našich modlitbách opuštěnosti a utrpení. On je „Bůh s námi“ ve volání po spravedlnosti a vysvobození. Ježíš je „Bůh s námi“, protože nás nenechává ztracené a zoufalé, ale ukazuje nám vítěznou cestu víry. Stal se pro nás věčným Knězem a Králem, aby nás zachránil od věčné záhuby hříchu. V Kristu, dokonalém davidovském králi, nacházejí své naplnění všechna Boží zaslíbení spásy (2K 1,20).

Knihy *Touha věků* podrobně popisuje Kristovu jednotu s lidstvem: „Svým lidstvím se Kristus přiblížil k člověku, božstvím byl spojen s Božím trůnem. Jako Syn člověka je pro nás příkladem poslušnosti, jako Syn Boží nám dává sílu poslouchat. To on promluvil z keře na hoře Chorébu k Mojžíšovi: ‚JSEM, KTERÝ JSEM... Řekni Izraelcům toto: JSEM posílá mě k vám‘ (Ex 3,14). Pro Izraelce to byl slib vysvobození. Když potom přišel v podobě člověka, řekl o sobě: ‚JÁ JSEM. Dítě z Betléma, tichý a pokorný Spasitel, je Bohem, který ‚byl zjeven v těle‘ (1Tm 3,16). A nám říká: ‚Já jsem dobrý pastýř.‘ ‚Já jsem ten chléb živý.‘ ‚Já jsem ta cesta, pravda i život.‘ ‚Je mi dána veškerá moc na nebi i na zemi.‘ (J 10,11; J 6,51; J 14,6; Mt 28,18) JÁ JSEM zárukou každého zaslíbení. JÁ JSEM, nebojte se. ‚Bůh s námi‘ je jistota – osvobozuje nás od hříchu, dává nám sílu k poslušnosti nebeského zákona.“ (DA 24.25; TV 12)

Otázky k rozhovoru

1. Jak Bůh prokázal neochvějnou věrnost své smlouvě navzdory nevěrnosti lidí? Jaké ujištění to dává ztrápeným a zápasícím Božím dětem dnes?
2. Jak Kristovo jedinečné kněžství podle způsobu Malkisedeka posiluje jistotu spasení Božího lidu?
3. Evangelia ukazují, že mnohá mesiášská zaslíbení v žalmech se naplnila v Ježíši Kristu. Jak to dokazuje pravdivost Božího slova? Proč musíme odolávat náladám, které mají tendenci oslabovat naši důvěru v Boží slovo?
4. Jakou útěchu můžeme získat z Kristových slov: „Je mi dána veškerá moc na nebi i na zemi“ (Mt 28,18)?